

C-163/24. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2024. március 1.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Curtea de Apel București (Románia)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2023. december 21.

Felperes és felülvizsgálatot kérelmező fél:

BX

Alperesek és ellenérdekű felek:

Statul Român – Ministerul Finanțelor Publice

Curtea de Apel București

Az alapeljárás tárgya

Felülvizsgálati eljárás, amelyben a felperes/felülvizsgálatot kérelmező fél a Tribunalul București (bukaresti törvényszék, Románia) 2016. július 1-jei, polgári ügyben hozott azon ítéletét vitatja, amelyben az az ő jogellenes károkozásért fennálló felelősség megállapítása iránti keresetét mint megalapozatlant elutasította. E keresetet az Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură-nak (a mezőgazdasági támogatásokért és intervenciókért felelős hivatal, Románia; a továbbiakban: APIA) – az öt egyes támogatási rendszerek esetében a 2007. évi támogatásból történő kizáró – határozata ellen benyújtott, megsemmisítés iránti első kereset elutasítását követően nyújtotta be. Az eljáró bíróság a felperesnek az e keresetet elutasító visszavonhatatlan határozat ellen benyújtott rendkívüli jogorvoslati kérelmeit mint elfogadhatatlanokat elutasította.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

Az EUMSZ 267. cikkén alapuló kérelem, amelynek tárgyát az 1782/2003/EK tanácsi rendelet 20. cikke (1) bekezdésének és a 796/2004/EK bizottsági rendelet 68. cikke (1) bekezdésének értelmezése képezi.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. A közös agrárpolitika keretébe tartozó közvetlen támogatási rendszerek közös szabályainak megállapításáról és a mezőgazdasági termelők részére meghatározott támogatási rendszerek létrehozásáról szóló, 2003. szeptember 29-i 1782/2003/EK tanácsi rendelet (a 73/2009/EK rendelettel való hatályon kívül helyezését megelőző változata) 20. cikkének (1) bekezdése a magánszemélyek számára konkrét jogokat keletkeztető olyan uniós szabálynak minősül-e, amelynek megsértése a végső fokon eljáró nemzeti bíróság határozata alapján az állam felelősségét vonhatja maga után?

2. Úgy kell-e értelmezni a „tényszerűen pontos információ[nak]” [az 1782/2003 rendelet által előírt kölcsönös megfeleltetés, moduláció, valamint integrált igazgatási és ellenőrzési rendszer végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2004. április 21-i 796/2004/EK bizottsági] rendelet 68. cikke (1) bekezdésében meghatározott fogalmát, hogy az magában foglalja mind a területek mezőgazdasági termelő általi helyes bejelentését, mind a használt földrészletnek és határainak helyes megjelölését?

3. A jelen ügy körülményei között az, hogy a végső fokon eljáró nemzeti bíróság a 796/2004 rendelet 68. cikkének értelmezése céljából nem terjesztette az ügyet az Európai Unió Bírósága elé, nyilvánvaló és kellően súlyos jogsértésnek minősül-e ahhoz, hogy az államnak az e bíróság ítéletével állítólagosan okozott kárért való felelősségét vonja maga után?

A hivatkozott uniós jogszabályok és ítélkezési gyakorlat

A közös agrárpolitika keretébe tartozó közvetlen támogatási rendszerek közös szabályainak megállapításáról és a mezőgazdasági termelők részére meghatározott támogatási rendszerek létrehozásáról, továbbá a 2019/93/EGK, 1452/2001/EK, 1453/2001/EK, 1454/2001/EK, 1868/94/EK, 1251/1999/EK, 1254/1999/EK, 1673/2000/EK, 2358/71/EGK és a 2529/2001/EK rendelet módosításáról szóló, 2003. szeptember 29-i 1782/2003/EK tanácsi rendelet: (14), (15) és (16) preambulumbekkezdés, valamint a 20. cikk (1) bekezdése

Az 1782/2003/EK tanácsi rendelet IV. és IVa. címeiben meghatározott támogatási rendszereket, továbbá a pihentetett terület alapanyag-termelésre való használatát illetően ugyanezen rendelet alkalmazásának részletes szabályozásáról szóló, 2004. október 29-i 1973/2004/EK bizottsági rendelet: a 138. cikk (1) bekezdése

A kölcsönös megfeleltetés, moduláció, valamint integrált igazgatási és ellenőrzési rendszer végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2004.  prilis 21-i 796/2004/EK bizottsági rendelet: (36), (37), (55)–(58)  s (67) *preambulumbekezdés, 6. cikk, a 68. cikk (1) bekezdése és (2) bekezdésének második albekezdése*

A Bíróság 1982. október 6-i CILFIT  télete (C-283/81, EU:C:1982:335, 16. pont); 1991. november 19-i Francovich  s Bonifaci  télete (C-6/90  s C-9/90, EU:C:1991:428, 41–43. pont); 1996. március 5-i Brasserie du p cheur és Factortame  télete (C-46/93  s C-48/93, EU:C:1996:79, 51. pont); 2003. szeptember 30-i K bler  télete (C-224/01, EU:C:2003:428, 51. pont; Bíróság 2005. szeptember 15-i Intermodal Transports  télete (C-495/03, EU:C:2005:552, 37. pont); 2016. július 28-i Tom sov   télete (C-168/15, EU:C:2016:C:2016:602, 22. pont); 2018. október 4-i Kantarev  télete (C-571/16, EU:C:2018:807, 95. pont; 2019. július 29-i Hochtief Solutions Magyarors gi F ktelepe  télete (C-620/17, EU:C:2019:630)

A hivatkozott nemzeti jogi rendelkezések

A 2011. október 1.  ta hatályos polgári törvénykönyv (Legea nr. 287/2009 [287/2009. sz. törvény]): *a jogellenes k rkoz s rt fennálló felelősségről szóló 1349. cikk és a felelősség megállapításának feltételeiről szóló 1357. cikk*

A b r k és ügyészek jogállásáról szóló (2022. december 16-ig hatályos) legea nr. 303/2004 (303/2004. sz. törvény): *az államnak a bírói tévedésekből eredő k r k rt való felelősségét szabályozó 96. cikk és a b r  rosszhiszeműségét és súlyos gondatlanságát meghatározó 99a. cikk*

A közigazgatási peres eljárásokról szóló legea nr. 554/2004 (554/2004. sz. törvény) szóban forgó közigazgatási peres eljárás megindításának időpontját követő jelenlegi formája: *21. cikk, amely szerint az uniós jog el bbs g nek a román alkotmányban rögzített elvét sértő jogerős ítéletek meghozatala a polgári perrendtartásban el irtakon fel li fel lvezsg lati okot képez*

A mezőgazdaság területén 2007-t l kezdődően biztosított közvetlen kifizetési rendszerek és kiegészítő nemzeti közvetlen kifizetések jóváhagyásáról, valamint a mezőgazdasági társaságokról és más mezőgazdasági társulási formákról szóló 36/1991. sz. törvény 2. cikkének módosításáról szóló (2015. március 23-ig hatályos) Ordonanța de urgență a Guvernului [OUG] nr. 125/2006 (125/2006. sz. sürgősségi kormányrendelet), *amely a mezőgazdaság területén 2007-t l kezdődően biztosított közvetlen kifizetési rendszerek és kiegészítő nemzeti közvetlen kifizetések jóváhagyását szabályozza*

A 7. cikk (1) bekezdése

„A kérelmezőknek – ahhoz, hogy az egységes területalapú támogatási rendszerek keretében történő kifizetésekben részesülhessenek – be kell ker lni k a

mezőgazdasági termelők APIA által vezetett nyilvántartásába, határidőre támogatási kérelmet kell benyújtaniuk, és meg kell felelniük az alábbi általános feltételeknek:

- a) legalább 1 hektár területű mezőgazdasági terület használata, oly módon hogy a mezőgazdasági parcella területének legalább 0,3 hektárnak kell lennie, szőlőültetvények, gyümölcsösök, komlóültetvények, almaültetvények, szőlőiskolák, gyümölcsfák esetében pedig a mezőgazdasági parcella minimális területének 0,1 hektárnak kell lennie;
- b) az összes mezőgazdasági parcella bejelentése;
- c) büntetőjogi szankciók terhe mellett a valóságnak megfelelő, teljes körű és teljes mértékben érvényes adatok szolgáltatása az egységes területalapú támogatási kérelem formanyomtatványán és a csatolt dokumentumokban, többek között a területek felsorolásában is;
- f) a benyújtott kérelem tárgyát képező földterület jogszerű használatát igazoló iratok rendelkezésre bocsátása;
- g) az APIA által kért valamennyi információ rendelkezésre bocsátása az előírt határidőn belül;
- h) annak lehetővé tétele, hogy az APIA vagy más, erre felhatalmazott szervek ellenőrzéseket végezzenek;
- i) a szomszédos parcellákkal azonos növénykultúrával való művelés esetén a használt parcella határainak megjelölése;
- j) az APIA 10 napon belül írásban történő értesítése minden olyan változásról, amely a támogatási kérelemben megadott adatokban a kérelem benyújtása és a támogatás odaítélése között történt. Ezek a változások az üzem által használt mezőgazdasági területre, az üzem tulajdonjogának más mezőgazdasági felhasználóra történő átruházására, mezőgazdasági életjáradék jóváhagyására vonatkozó, valamint a kérelemben szereplő adatokban bekövetkező egyéb változások.”

A tényállás és az alapeljárás rövid bemutatása

- 1 A felperes 2007. május 14-én a 2007. évre vonatkozóan a SAPS, PNCD és LFA (egységes területalapú támogatási rendszer, kiegészítő nemzeti közvetlen kifizetések és hátrányos természeti adottságokkal rendelkező területek) támogatási rendszerekkel kapcsolatos kérelmet terjesztett az Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură – Centrul Județean Argeș (a mezőgazdasági támogatásokért és intervenciókért felelős hivatal, Argyas megyei központ, Románia; a továbbiakban: APIA Argeș) elé, amellyel összesen 264,71 hektárnyi mezőgazdasági területre kért támogatást.

- 2 Az APIA Argeș az általa elvégzett adminisztratív ellenőrzés során feltárta, hogy a felperes által bejelentett területek egy részére más személyek is nyújtottak be kérelmet, ezért a helyzet tisztázása érdekében 2007. október 20-án pontosítás iránti felszólítást küldött. A felperes és a többi érdekelt fél képviselői 2007. november 28-án tisztázták az azonos területek bejelentésével kapcsolatos kérdéseket, és megállapították az egyes mezőgazdasági termelők által használt területeket. A felperes ugyanezen a napon benyújtotta az APIA Argeș-hez az M1.1. számú, „A területre vonatkozó bevallás módosítása” elnevezésű formanyomtatványt, amely az eredeti bevallást annyiban helyesbíti, hogy egy adott fizikai blokk esetében az eredeti kérelemben bejelentett 129,09 hektár helyett 45 hektár terület bejelentésére vonatkozik.
- 3 A felperes kifejtette, hogy az eltérés két tévedésből ered: egy 52 hektáros tévedésből, amely egy hegység határainak téves meghatározásából eredt, mivel az APIA térképén nem szerepeltek viszonyítási pontok (völgyek, folyók nevei, magasságok stb.), és egy másik, hozzávetőleg 33 hektáros tévedés, amely a bérleti szerződésben szereplő területnek és a szóban forgó hegységet alkotó két fizikai blokk területe összegének különbözetéből ered.
- 4 Az APIA Argeș a területre vonatkozó bevallás módosítására tekintettel megállapította, hogy a felperes a területeket 46,56%-os százalékos eltéréssel túlzott mértékben jelentette be, ezért meghozta a 2008. május 28-i határozatot, amelyben az 1973/2004/EK rendelet 138. cikkének (1) bekezdése alapján kizárta a felperes támogatási kérelmét.
- 5 A felperes a Tribunalul București – Secția de contencios administrativ și fiscalnál (bukaresti törvényszék, kereskedelmi és adóügyi kollégium) eljárást indított az APIA-val szemben a 44537/3/2008. sz. eljárást tárgyát képező keresetlevelével, amelyben azt kérte, e bíróság állapítsa meg, hogy jogosult volt a 2007. évre vonatkozó támogatásra, kötelezze az APIA-t a 2008. május 28-i határozat felülvizsgálatára, és állapítsa meg a használt 263,26 hektárnyi legelő után jogszabály alapján neki járó támogatás – kifizetés időpontjában aktualizálandó – összegét (28 168,82 euró). A felperes kiegészítő kérelmet terjesztett elő, amelyben az APIA Argeș-nek a támogatási rendszerekre vonatkozó 2007. évi támogatási kérelmének jogellenes elutasítása miatt elszenvedett vagyoni és nem vagyoni kár megtérítésére való kötelezését kérte.
- 6 A felperes az APIA 2007. évi támogatásból őt kizáró határozatának megsemmisítését kérte annyiban, amennyiben az eredeti támogatási kérelemnek a használt terület tekintetében történő módosítása, tehát a területnek az 1973/2004/EK rendelet 138. cikkének (1) bekezdésében előírt szankció alkalmazásához vezető túlzott mértékben történő bejelentése kizárólag az alperes APIA hibájára vezethető vissza, amely a használt legelőterület fizikai blokkjainak meghatározása céljából olyan hibás helyrajzi térképeket bocsátott rendelkezésre, amelyek nem feleltek meg az uniós szabályozásban (az 1782/2003 rendelet 20. cikke) foglalt követelményeknek, mivel nem biztosítottak kellő térképészeti pontosságot.

- 7 A kölcsönös megfeleltetés, moduláció, valamint integrált igazgatási és ellenőrzési rendszer végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló 796/2004 rendelet 68. cikkében foglalt rendelkezéseket az olyan kivételes helyzetek tekintetében is vitatta, amelyekben a rendeletben előírt csökkentések és kizárások nem alkalmazandók. A felperes azzal érvelt, hogy tényszerűen pontos információt szolgáltatott, mivel nem túlzott mértékben jelentette be a területet, hanem pusztán tévesen határozta meg azt, és hogy bármilyen bizonyítási eszközzel bizonyítani tudja, hogy ártatlan abban az értelemben, hogy ha túlzott mértékben történő bejelentés történt, az nem az ő hibája, hanem az az APIA térképeinek pontatlanságából és hibáiból ered.
- 8 A felperes keresetének alátámasztása céljából okirati bizonyítékok, tanúvallomások felvételét és topográfiai szakértői vizsgálatot kért. A Tribunalul București – Secția de contencios administrativ și fiscal (bukaresti törvényszék, kereskedelmi és adóügyi kollégium) elfogadta az okirati bizonyítékok felvételét, azonban a tanúvallomások és a topográfia területén rendelkezésre bocsátandó szakértői bizonyítékok mint az ügy szempontjából nem hasznos bizonyítékok felvételét elutasította.
- 9 A Tribunalul București – Secția de contencios administrativ și fiscal (bukaresti törvényszék, kereskedelmi és adóügyi kollégium) a 2011. január 20-i 220. sz., polgári ügyben hozott ítélettel elutasította a felperes keresetét, mert lényegében úgy ítélte meg, hogy a felperesnek a terület túlzott mértékben történő bejelentésével kapcsolatos vétkességének hiányát illetően az EK rendelet 68. cikkre alapított kifogása megalapozatlan, mivel a bérleti szerződésből és az adásvételi szerződésből tudta, hogy az okiratokban szereplő földterület 211,06 hektár, nem pedig 264,71 hektár, ahogyan azt állította, és a felperes kérelem benyújtásakor fennálló vétkességének megítélése szempontjából a felperes földterületre vonatkozó okiratában szereplő területhez viszonyított túlzott mértékű bejelentés bír relevanciával.
- 10 A felperes ezen ítélet ellen jogorvoslati kérelmet terjesztett elő, amelyben azt kérte, hogy a Curtea de Apel București – Secția a VII a contencios administrativ și fiscal (bukaresti ítéltábla, VII. kereskedelmi és adóügyi kollégium, Románia) helyezze hatályon kívül az ítéletet, és döntő bizonyítékok, azaz topográfiai szakértői vizsgálatral és tanúvallomások felvételével bírálja el újra az ügyet.
- 11 A felperes azzal érvelt, hogy a jelen ügyben nem túlzott mértékű bejelentés, hanem a hegység határainak téves meghatározása történt, ami sem az uniós, sem a nemzeti jog szerint nem büntetendő, különösen azért, mert nem róható a mezőgazdasági termelő terhére. Azt is előadta, hogy a felperes vagy az APIA vétkességét kizárólag a tényleges tényállás alapján lehet megállapítani, és a tényleges terület megállapításához vagy topográfiai felmérésre vagy az APIA által végzett helyszíni vizsgálatra lenne szükség; márpedig a szóban forgó hegy területének egy része vonatkozásában történt ilyen vizsgálat, és annak során az APIA semmilyen szabálytalanságot nem tárt fel.

- 12 Egyébiránt a felperes azt állította, hogy a szóban forgó hegy határai kifejezetten szerepelnek a bérleti szerződésben, és hogy ezek a határok megegyeznek azokkal a határokkal, amelyek a területet a felperes részére bérbeadó tulajdonos tulajdoni lapján szerepelnek, amelyben a terület 261,76 hekt rosk nt szerepel.
- 13 A felperes azt is előadta, hogy a ter letpihentet si formanyomtatványon tévesen kérte a 84,09 hektáros terület pihentetését, mivel akkoriban nem volt tudatában annak, hogy bizonyos adatok tévesen kerültek fel az APIA térképeire. A felperes az APIA Argeș-hez 2008. május 15- n benyújtott beadványában ismertette ezt a ténybeli k r lmenyt, ami miatt az APIA-nak vissza kellett volna vonnia az M.1.1. számú ter letpihentet si formanyomtatványt, különösen azért, mert a kifizetési eljárás  t nappal később kezd d t volna, és az APIA-nak saját eljárásai és az uniós jogszabályok szerint – többek között helyszíni ellen rzt s útján – kötelessége lett volna ellenőrizni a mezőgazdasági termelő állításait.
- 14 A felperes a fellebbviteli b ros g (Curtea de Apel București [bukaresti  tel t bla], a jelen ügyben végső fokon eljáró b ros g) előtt a 796/2004/EK rendelet 68. cikke (1)  s (2) bekezdésének értelmezése tárgyában előzetes döntéshozatal iránti kérelemnek az Európai Unió B ros ga el  terjesztését kezdeményezte.
- 15 A Curtea de Apel București – Secția de contencios administrativ  i fiscal (bukaresti  tel t bla, kereskedelmi és adóügyi kollégium) 2012.  prilis 2- n elutasította a B ros ghoz fordul s iránti kérelmet amiatt, hogy a felperes által felhozni k v nt szempontoknak a B ros g által el zetes d nt shozatal keretében t rt n   rtelmez s re nincs szükség.
- 16 A Curtea de Apel București – Secția de contencios administrativ  i fiscal (bukaresti  tel t bla, kereskedelmi  s adóügyi kollégium) a 2012.  prilis 9-i 1606. sz., polgári ügyben hozott visszavonhatatlan határozatával mint megalapozatlant elutasította a felperes felülvizsgálati kérelmét.
- 17 A Curtea de Apel București – Secția de contencios administrativ  i fiscal (bukaresti  tel t bla, kereskedelmi és adóügyi kollégium) lényegében  gy  telt  meg, hogy teljesülnek a 2007.  vre vonatkozó támogatás megtagadása mint sz nkci  felperessel szembeni alkalmazásának az 1973/2004/EK rendelet 138. cikkének (1) bekezdésében el irt feltételei, mivel a felperes a használt területet túlzott mértékben jelentette be, amelyre vonatkozóan támogatást k rt, amint azt az alperes APIA Argeș az általa végzett adminisztr tív ellen rzt s követően megállapította, amelynek eredményeképpen a felperes elismerte, hogy az eredetileg bejelentett terület nem felel meg a tényleges területnek, és módosította a bejelentését.
- 18 A Curtea de Apel București – Secția de contencios administrativ  i fiscal (bukaresti  tel t bla, kereskedelmi és adóügyi kollégium) a támogatási kérelemben megjelölendő területet illetően  gy  telt  meg, hogy a bevallandó terület a parcella tulajdonosa által végzett mérésből eredő tényleges nettó mezőgazdasági terület, amely elt rhet a tulajdoni lapon szereplő területtől.

Ugyanakkor a jelen ügyben a két mezőgazdasági termelő megállapította, hogy a felperes valójában nem 129,09 hektárt bérelt, ahogyan azt az eredeti kérelemben állította, hanem csak 45 hektárt. A felperes azzal, hogy benyújtotta a formanyomtatványt, amellyel eredeti bejelentését helyesbítette, elismerte, hogy az eredeti bejelentése tévedést tartalmaz.

- 19 Mind az eredeti bejelentést, mind a területváltozásra vonatkozó bejelentést az APIA azonos térképei alapján tette meg, így az APIA térképein szereplő hibák miatti túlzott mértékű bejelentés mint indoklás megalapozatlan. Mivel ezek a térképek nem tartalmaztak kellő információt a területek helyes meghatározásához, a felperesnek az általa használt terület pontos meghatározásához további intézkedéseket kellett volna tennie, hogy elkerülje a túlzott mértékű bejelentéseket, annál is inkább, mivel az eredetileg általa meghatározott terület és a bérleti szerződésben rögzített terület közötti eltérés annyira jelentős volt, hogy az kétségesse teszi az APIA térképein meghatározott terület pontosságát.
- 20 Az APIA térképeinek pontatlansága a 125/2006. sz. sürgősségi kormányrendelet 7. cikke (1) bekezdésének c) és f) pontjában foglalt kötelezettségekre tekintettel sem indokolhatja a felperes által használt területek általa túlzott mértékben történő bejelentését. A felperesnek garantálnia kellett, hogy a bejelentett terület a ténylegesen használt terület, amelyre vonatkozóan rendelkezik a használati jogot igazoló dokumentumokkal, és nem igazolhatta a használt területnél nagyobb terület bejelentését az APIA térképeinek „pontatlanságára” hivatkozva, ami a 46,56%-os terület bejelentésének tévességét semmi esetre sem igazolhatja, hanem csak a területek térképen való helyzetének téves meghatározását.
- 21 A Curtea de Apel București – Secția de contencios administrativ și fiscal (bukaresti ítélőtábla, kereskedelmi és adóügyi kollégium) a felperesnek azt az érvét sem fogadta el, hogy a 2008. május 15-i beadványában visszavonta a területpihentetésre vonatkozó bejelentést, mivel a 796/2004/EK rendelet valamely parcella pihentetésére vonatkozó kérelem visszavonását nem teszi lehetővé, hanem csak a földterületek pihentetését.
- 22 A Curtea de Apel București – Secția de contencios administrativ și fiscal (bukaresti ítélőtábla, kereskedelmi és adóügyi kollégium) úgy ítélte meg, hogy a felperes helyzete a 796/2004/EK rendeletnek a csökkentések és kizárások alkalmazása alóli kivételeket szabályozó 68. cikke (1) bekezdésében meghatározott esetek körébe sem tartozik.
- 23 A Curtea de Apel București – Secția de contencios administrativ și fiscal (bukaresti ítélőtábla, kereskedelmi és adóügyi kollégium) a felperes által kért bizonyítékokat illetően úgy ítélte meg, hogy a tanúvallomás az ügy szempontjából nem releváns, mivel a vagyoni kár az ügy iratanyagába becsatolt iratokkal bizonyítható, és a kártérítési igény elutasítását az elsődleges kereseti kérelem elutasítása, nem pedig a vagyoni kár bizonyításának elmulasztása indokolta. A topográfiai szakértői bizonyíték felvételét illetően úgy ítélte meg, hogy az nem hasznos az ügy szempontjából, tekintettel a megtámadott határozat alapjául

szolg lo indokokra (f ldter leteknek a felperes általi pihentet s n alapuló túlzott mértékű bejelentés megállapítása), valamint arra, hogy az APIA térképeinek pontatlansága vagy szabálytalansága nem igazolhatja a felperesnek az általa használt és általa támogatni k rt földterületekre vonatkozó téves bejelentéseit.

- 24 A felperes által a Curtea de Apel București – Secția de contencios administrativ și fiscal (bukaresti  tel t bla, kereskedelmi  s ad gyi kollégium) 2012.  prilis 9-i 1606. sz., polgári ügyben hozott  t lete ellen beny jtott rendk v li jogorvoslati k relmeket (fel lvizsg latok, megsemmis t s iránti keresetek) mint elfogadhatatlanokat elutas tott k.
- 25 A felperes 2013.  prilis 8-în a a Ministerul Finanțelor Publice ( llamh ztart si miniszt rium, Rom nia)  ltal képviselt alperes statul román-nal (román állam)  s Curtea de Apel Bucureștivel (bukaresti  tel t bla) szemben a Tribunalul București, Secția a IV-a Civilă (bukaresti törvényszék, IV. polgári tanács, Románia) elé terjesztett keresetével az uniós jog alkalmazása Curtea de Apel București – Secția de contencios administrativ și fiscal (bukaresti  tel t bla, kereskedelmi és ad gyi kollégium)  ltali elmulasztásának (megsértésének)  s a román állam vagyoni felelősségének – az okozott vagyoni és nem vagyoni károk megtérítésére kötelezés révén történő – megállapítását kérte.
- 26 A felperes azt állította, hogy a két b ros g (a Tribunalul București [bukaresti törvényszék] és a Curtea de Apel București – Secția de contencios administrativ și fiscal [bukaresti  tel t bla, kereskedelmi és ad gyi kollégium]) nem alkalmazta az 1782/2003/EK rendelet 796/2004/EK rendelet 68. cikkével összefüggésben értelmezett 20. cikkét, és nem tartotta tiszteletben a román alkotmány 148. cikkének (2)  s (4) bekezdésével összefüggésben értelmezett EUMSZ 267. cikk rendelkezéseit, mivel a fellebbviteli b ros g indokolatlanul utasította el az előzetes döntéshozatali iránti kérelemnek az Európai Unió B ros ga el  terjesztése iránti kérelmet.
- 27 A felperes többek között az EUMSZ 267. cikkre és a B ros gnak a K bler ügyben, a Cilfit ügyben, a Francovich  s Bonifaci ügyben, valamint a Brasserie du P cheur  s Factortame ügyben kialakított ítélkezési gyakorlatára hivatkozott.
- 28 Az alperes román állam az államháztartási minisztérium útján lényegében azzal védekezett, hogy nem lehet visszatérni az ügyben eljáró b ros g által visszavonhatatlanul elbírált minden szempontra, azokat új eljárás keretében felhozva, és az ügyben eljáró b ros g azt, hogy az  gy milyen módon lett elbírálva visszavonhatatlan határozattal, kizárólag rendkívüli jogorvoslattal, a jogszabályokban meghatározott feltételek mellett vizsgálhatja. Előadta, hogy az állam felelőssége közvetlen felelősség, de a büntetőeljárás során el vetett bírói tévedések által okozott károkra korlátozódik, és hogy az államháztartási  gyminiszt rium saját cselekményeiért való polgári jogi felelőssége megállapításának feltételei nem teljesülnek.

- 29 A Tribunalul București (bukaresti törvényszék) helyt adott a Curtea de Apel București (bukaresti ítélőtábla) hivatalból felhozott, a keresetösségi jog hiányára vonatkozó kifogásának, mivel úgy ítélte meg, hogy az államháztartási minisztériumon keresztül eljáró román állam az egyetlen olyan jogalany, amely alperes lehet a polgári jogi felelősséggel kapcsolatos ilyen keresetekben.
- 30 A Tribunalul București– Secția a IV a civilă (bukaresti törvényszék, IV. polgári tanács) 2016 július 1-jei 960. sz., polgári ügyben hozott ítéletével mint megalapozatlant elutasította az alperes román állam ellen az államháztartási minisztériumon keresztül benyújtott keresetet.
- 31 Az uniós jog felhozott rendelkezéseiből nem tűnik ki, hogy a magánszemélyeket megilletné bármilyen jog, míg a felperes által hivatkozott, a hasznos információkhoz a kérelmezett támogatás megszerzése során való hozzáférés és a parcella helyes meghatározása érdekében a tájékoztatáshoz való jog olyan általános jog, amelyet az adott mechanizmus működésének feltételeit meghatározó rendelkezések többségével kapcsolatban el lehetne ismerni. Márpedig a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata az állam felelősségének megállapításához szükséges feltételek elemzése körében nem a jogszabályi rendelkezések értelmezéséből levezethető általános jogokra, hanem azokra az uniós jogi szabályokra utal, amelyek tárgya a magánszemélyek számára olyan konkrét jogok keletkeztetése, amelyekre a nemzeti bíróságok előtt hivatkozhatnak.
- 32 A Tribunalul București (bukaresti törvényszék) arra való hivatkozással, hogy az államnak az uniós jog alkalmazása elmulasztásából eredő károkért való felelőssége elvét a Bíróság a Francovich és Bonifaci ítéletben, valamint Brasserie du Pêcheur és Factortame ítéletben is elismerte, és széles körben alapul véve a Köbler ítéletben és a Traghetti del Mediterraneo ítéletben meghatározott feltételeket, arra a következtetésre jutott, hogy a Köbler ítéletből eredő ügyek esetében Románia nem rendelkezik külön szabályozással az állam felelősségére vonatkozóan, így a bírák és ügyészek jogállásáról szóló 303/2004. sz. törvény 96. cikkének rendelkezéseit kell alkalmazni.
- 33 A Tribunalul București (bukaresti törvényszék) a 303/2004. sz. törvény 96. cikkét elemezve megállapította, hogy az állam vagyoni felelősséggel tartozik a bírói tévedésekkel okozott kárért, és a sértett a büntetőeljárástól eltérő eljárásokban elkövetett bírói tévedésekkel okozott vagyoni kár megtérítéséhez való jogát kizárólag akkor gyakorolhatja, ha a bíró vagy az ügyész eljárás során elkövetett cselekményért való büntetőjogi vagy adott esetben fegyelmi felelőssége korábban jogerős ítéletben megállapítást nyert, és ha e cselekmény alkalmas arra, hogy bírói tévedést idézzon elő.
- 34 A felperes megtámadta ezen ítéletet a Curtea de Apel București (bukaresti ítélőtábla) mint kérdést előterjesztő bíróság előtt.

Az alapeljárásban részt vevő felek főbb érvei

- 35 A felperes előadja, hogy téves és ellentétes az uniós ítélkezési gyakorlattal és az uniós intézmények álláspontjával az elsőfokú bíróság azon értékelése, amely szerint az 1782/2003/EK rendelet 20. cikkének (1) bekezdése nem keletkeztet jogokat a magánszemélyek számára. A felperes utal a Bíróság 1967. július 14-i Kampffmeyer és társai ítéletére, a Törvényszék 2002. április 10-i Lamberts kontra Ombudsman ítéletének 87. pontjára, valamint a Törvényszék 2011. november 23-i Sison kontra Tanács ítéletére.
- 36 Az elsőfokú bíróság által végzett értékelés ellentétes az Európai Bizottság álláspontjával, amelynek AA/2008/24. sz. vizsgálata szerint valamely téves térképezési rendszer nem tölti be az adminisztratív keresztellenőrzések hatékonysága biztosításának funkcióját (általános érdek), és azt eredményezi, hogy a mezőgazdasági parcellákat a mezőgazdasági termelők gyakran helytelenül helyezik el a LPIS GIS-ben, így végül büntetéssel sújtják őket, vagy nem kapnak támogatást, illetve költségtérítést.
- 37 A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint a szabálytalanságok megállapítása az Európai Unió Alapjogi Chartája 41. cikkének az 51. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett (3) bekezdése alapján – amely természetesen magában foglalja a magánszemélyek jogainak elismerését is – a jogsértő intézmény felelősségét válthatja ki, és az 1782/2003/EK rendelet 20. cikke (1) bekezdésének megsértése következtében okozott károk megtérítésére kötelezését eredményezheti.
- 38 A felperes azt a követelményt illetően, hogy a nemzeti bíróság nyíltan megsértse a hatályos jogszabályi rendelkezéseket, előadja, hogy a fellebbviteli bíróság (Curtea de Apel București – Secția de contencios administrativ și fiscal [bukaresti ítélőtábla, kereskedelmi és adóügyi kollégium]) által tanúsított körültekintés és gondosság semmilyen módon nem nyilvánult meg: egyrészt annak lehetősége volt arra, hogy előzetes döntéshozatal céljából kérdést terjesszen a Bíróság elé, másrészt pedig nem alkalmazta a releváns uniós szabályok nyilvánvaló rendelkezéseit, vagyis azokat a rendelkezéseket, amelyek lehetőséget adtak a felperesnek arra, hogy ártatlanságát bármilyen bizonyítási eszközzel bizonyítsa; kizárólag a hatóság nyilatkozatait vette figyelembe, a felperes bizonyítékait pedig nem. Úgy tűnik, hogy a Curtea de Apel București – Secția de contencios administrativ și fiscal (bukaresti ítélőtábla, kereskedelmi és adóügyi kollégium) körültekintésének és gondosságának hiánya ebből a szempontból sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot.
- 39 A felperes előadja, hogy a fellebbviteli bíróság (Curtea de Apel București – Secția de contencios administrativ și fiscal [bukaresti ítélőtábla, kereskedelmi és adóügyi kollégium]) figyelmen kívül hagyta a 796/2004/EK rendelet 68. cikkében foglalt rendelkezések nyilvánvaló értelmét; ezek a rendelkezések számos kötelezettséget róttak a bíróság terhére: bírósági vizsgálat lefolytatása, döntő, hasznos és releváns bizonyítékok felvétele, a bizonyítékok elutasításának indokolása, ami a

gyakorlatban a tisztességes eljáráshoz való jog megsértéséhez vezetett. Úgy ítéli meg, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog megsértése a jogsértés szándékos jellegét mutatja, és az előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésének elutasítása megerősíti ezt a következtetést.

Az előzetes döntéshozatalra utalás indokainak rövid bemutatása

- 40 Az első kérdés tárgyát az 1782/2003 rendelet 20. cikke (1) bekezdésének értelmezése, különösen pedig az képezi, hogy e cikk olyan uniós szabálynak minősül-e, amely a magánszemélyek számára konkrét jogokat keletkeztet, és amelynek megsértése a nemzeti bíróság végső fokon hozott határozata alapján az állam felelősségét vonhatja maga után. A Tribunalul București – Secția a IV a civilă (bukaresti törvényszék, IV. polgári tanács) a felperes keresetét elemezve megállapította, hogy e szabály megsértése nem tekinthető jogellenes károkozásnak, mivel az nem keletkeztet jogokat a magánszemélyek számára.
- 41 A felperes a Tribunalul București – Secția a IV a civilă (bukaresti törvényszék, IV. polgári tanács) e következtetését az Európai Bizottság 2010. évi és 2011. évi határozataira alapozva vitatta, amelyekben a Bizottság szankcionálta Romániát az LPIS GIS-rendszer, az adminisztratív ellenőrzések és a szankciók mezőgazdasági termelők pontatlan tájékoztatása miatt az alkalmazási módok hiányosságai, valamint a területalapú támogatások helyszíni ellenőrzésének eredménytelensége okán. Előadta, hogy a Tribunalul București – Secția a IV a civilă (bukaresti törvényszék, IV. polgári tanács) e következtetése ellentétes a Bizottság álláspontjával, amint az az Európai Bizottság AA/2008/24. sz. vizsgálatából is kitűnik, amelynek alapján a téves térképészeti rendszer nem tölti be a hatékony adminisztratív keresztellenőrzés biztosítását szolgáló szerepét (általános érdek), és a mezőgazdasági parcellák gyakran helytelen helymeghatározását is eredményezi, ami a mezőgazdasági termelőkre nézve szankciókat von maga után, tehát magánérdeket is érint, a mezőgazdasági termelők érdekeit.
- 42 A kérdést előterjesztő bíróság a második kérdésével azt kéri a Bíróságtól, hogy értelmezze a „tényszerűen pontos információk” a 796/2004 rendelet 68. cikke (1) bekezdésében szereplő fogalmát annak megállapítása céljából, hogy ez magában foglalja-e mind a területek mezőgazdasági termelő általi helyes bejelentését, mind a használt parcellának és határainak helyes megjelölését. A kérdés relevanciája abból adódik, hogy meg kell vizsgálni, teljesülnek-e az állam felelősségének fennállására vonatkozóan a Bíróság ítélkezési gyakorlatában meghatározott feltételek.
- 43 A Bíróságnak a harmadik kérdéssel azt kell megvizsgálnia, hogy a jelen ügy körülményei között az, hogy a végső fokon eljáró nemzeti bíróság a 796/2004 rendelet 68. cikkének értelmezése céljából nem fordult az Európai Unió Bíróságához, nyilvánvaló és kellően súlyos jogszabálysértésnek minősül-e ahhoz, hogy az állam e bíróság határozatával állítólagosan okozott kárért való felelősségét vonja maga után.

- 44 A Bíróság  telkezési gyakorlata szerint valamely tagállam kizárólag rendkívüli esetekben vonható felelősségre a végső fokon eljáró nemzeti bíróságnak az uniós jog valamely szabályát sértő  teletével okozott kárért, feltéve hogy a nemzeti bíróság nyilvánvalóan megsértette az alkalmazandó jogot. A kártéritési igényt elbíráló nemzeti bíróságnak pedig annak megállapítása érdekében, hogy az uniós jog kellően súlyos megsértése valósul-e meg, figyelembe kell vennie az előterjesztett ügyet jellemző valamennyi körülményt, beleértve azt is, hogy az érintett nemzeti bíróság nem tett eleget az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdése szerinti, előzetes döntéshozatalra utalási kötelezettségének (1996. március 5-i Brasserie du P cheur  s Factortame kontra Bizottság, C-46/93  s C-48/93. sz. egyesített ügyek, EU:C:1996:79, 56. pont; a 2003. szeptember 30-i K bler  telet, C-224/01, EU:C:2003:513, 54.  s 55. pont; 2016. július 28-i Tom sov   telet, C-168/15, EU:C:2016:602, 25. pont).
- 45 Habár a jelen ügyben az ügyet elbíráló közigazgatási bíróság mint végső fokon eljáró bíróság köteles a Bíróságtól a 796/2004/EK rendelet 68. cikkének értelmezését kérni, ennek hiányában pedig a Bíróság által a Cilfit  teletben felsorolt kritériumok tükrében indokolni döntését, pusztán annak megállapítására szorítkozott, hogy a felperes által felhozott kérdések nem igényelnek előzetes értelmezést a Bíróságtól, azonban részletesen nem indokolta meg ezen eljárási álláspontját.
- 46 Mindezek tükrében a kérdést előterjesztő bíróság  gy  teli meg, hogy a három kérdést a Bíróság elé kell terjeszteni.